

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Сініченкова А. С.,
*викладач кафедри спеціальної педагогіки і психології та
інклюзивної освіти
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

Савченко Л. Л.,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

Бондар В. О.,
*здобувачка освіти, 4 курс
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ПІД ЧАС СТРЕСОВОЇ ПОДІЇ

Українське суспільство сьогодні переживає черговий кризовий період, пов'язаний з багатьма чинниками. Найбільш руйнуючою обставиною сьогодення є збройний конфлікт на сході держави. Конфлікт, який розділив не тільки політиків та громадянське суспільство, а й сім'ї та особистості.

Психосоціальна підтримка, яка не має на меті індивідуальне терапевтичне втручання для дитини, окреслює будь-який тип підтримки, спрямованої на захист або сприяння психосоціальному благополуччю та/або на лікування чи запобігання виникненню психічного розладу. Її мета – зміцнити дитячі захисні механізми та зменшити стресові реакції, які розвинулися через минулі або поточні стресори в їхньому житті. Керівництво з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації [1], надане Міжвідомчим постійним комітетом (МПК), припускає, що основна ідея

керівництва полягає в тому, що соціальна допомога має ключове значення для захисту та підтримки психічного здоров'я та психосоціального благополуччя населення, що потерпіло від надзвичайних ситуацій. Згідно з Пойжула, у кризових ситуаціях важливо не використовувати медичний підхід, заснований на розладі, а радше дотримуватися кризової психологічної моделі, котра включає поліпшення добробуту, підтримку копіngu та запобігання розладам. Дітям окрім задоволення основних потреб потрібен захист, підтримка та можливість обговорити потенційно травматичні події з «безпечним» дорослим. Діти можуть отримати психосоціальну допомогу для свого благополуччя на багатьох рівнях. Наприклад, від батьків, друзів, вчителів і релігійних лідерів.

Стрес – це реакція організму у відповідь на дуже сильний зовнішній подразник. Загалом це нормальна реакція людини, захисний механізм нашого організму. Під час стресу відбуваються глобальні психофізіологічні, біохімічні зміни в організмі. Для дитини він не шкідливий, якщо вона швидко долає негативний вплив чи адаптується до нього. Виникнення стресу в дитини означає, що вона включилася в певну діяльність, спрямовану на протидію небезпечним для неї впливам. Однак здатність до адаптації не безмежна. У разі якщо інтенсивність та тривалість негативного впливу стресу перевищують можливості протидії організму, виникає дистрес – стан хронічного стресу. Він спричиняє надмірне психічне, емоційне та м'язове напруження, порушення діяльності внутрішніх органів та зміну поведінки.

Коли в дитини вирують емоції, раціональне мислення не запускається. Тому нотації дорослих не спрацьовують. І щоб дитина їх почула, спочатку треба заспокоїтися. Не треба повчати її і не виявляти агресію до неї, бо вона це сприйме як загрозу й опиратиметься. Необхідно заспокоїти дитину, і тоді в неї ввімкнеться мислення і вона буде готова до діалогу. Також для дітей дуже важливим для подолання стресових ситуацій є стабільний стан (чи принаймні врівноваженість) дорослих. Батьки мають зосередитися на стабілізації власних емоцій та відновленні безпечного зв'язку з дитиною. Адже батьки та найближче

оточення дитини можуть стати для неї ресурсним середовищем – таким, що допоможе пережити травму й адаптуватися до нових умов.

Стресові події можуть викликати у дітей різні поведінкові особливості, почуття, які важливо відслідковувати та адекватно допомогти дитині пережити, проявити й пропрацювати їх. Це можуть бути почуття незахищеності, страх майбутнього, гнів, агресія, сором і відчуття провини, відчуженість та ізоляція від оточуючого середовища, сум. У дітей можуть виникнути проблеми з навчанням, увагою, можливістю запам'ятовувати інформацію, психосоматичні порушення (такі, як логоневроз (заїкання), енурез (нетримання сечі), бронхіальна астма, нейродерміти та ін.).

Безпека та життя дитини безпосередньо залежать від її рідних і близьких дорослих, а також від того, як вони допомагають їй впоратися зі стресом. Фахівців, які надають психосоціальну підтримку дітям, повинні мати певні підходи та навички: сприймати дітей такими, якими вони є; розуміти місцеві звичаї та культуру; володіти місцевою мовою для полегшення спілкування; хвалити дітей за їхні вчинки та позитивну поведінку, цінувати їх; ставитися до дітей з повагою, а не принижувати їх, глузуючи або обзиваючи; помічати навіть невеличкі зміни в поведінці дітей; використовувати зрозумілу для дітей мову; надавати дітям можливість висловлювати свої почуття та ідеї та приймати їх; давати дітям право вибору; не демонструвати фаворитизм і не віддавати перевагу в ставленні до окремих дітей; приділяти більше індивідуальної уваги дитині, яка може мати бажання поговорити; виявляти емпатію та чутливість до потреб дитини; бути надійним і не давати брехливих обіцянок; бути гнучким і креативним – вміти оптимально використовувати наявні ресурси, але мати здатність адаптуватися до іншої ситуації, якщо попередня видається дітям нудною і вони не сприймають її; моделювати відповідні способи боротьби з труднощами та очікувану поведінку; вміти працювати в команді; бути чутливим до своїх власних змін.

Список використаної літератури:

1. Посібник із захисту дітей у надзвичайних ситуаціях (ЮНІСЕФ, Індонезія, 2008 р.) Toolkit on Child Protection in Emergencies Section 5- Psychosocial Support.pdf (bettercarenetwork.org)

2. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України : посіб. для практиків соціальної сфери / Мельник Л.А. та ін. ; за ред. Волинець Л.С. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015. 72 с.

СТРЕСТІЙКОСТІ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	281
<i>Сініченкова А. С., Савченко Л.Л., Бондар В.О.</i>	
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ПІД ЧАС СТРЕСОВОЇ ПОДІЇ.....	285
<i>Сімоненко О.Б.,</i>	
ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТИСКУ.....	289
<i>Скворчевська Є.Л.</i>	
БАР'ЄРИ В СПІЛКУВАННІ ЯК ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.....	293
<i>Стасюк В.В.</i>	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РЕСУРС У СТРУКТУРІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	297
<i>Тімченко О. В.</i>	
ЩО ЗАЛИШАЄ НАМ У СПАДОК ВІТЧИЗНЯНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 19.00.09. «ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ».....	300
<i>Тицька Я.О..</i>	
ПРАВОВЕ ОСМИСЛЕННЯ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В НООСФЕРІ.....	304
<i>Українець В.М.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.	309
<i>Хайрулін О.М.</i>	
ІГРОВІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ.	313
<i>Цільмак О.М.</i>	
ПРОВІНА ТА МЕТОДИ ЇЇ КОРИГУВАННЯ.	317
<i>Шарапановська Ю.В., Єрмакова С.О.,</i>	
НООСФЕРНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ	322
<i>Шрагіна Л.І., Меєрович М.Й.</i>	
ЗМІНА РОЛІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТУ СОЦІУМУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ.	325
<i>Яцишина А.М.</i>	
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	330